

СЕКЦІЯ 1. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ В ЕКОНОМІЦІ, МЕНЕДЖМЕНТІ І МАРКЕТИНГУ

Бабіна О.О.

Проблеми обліку дебіторської заборгованості

У процесі господарської діяльності важливе значення має повнота і об'єктивність інформації, що пов'язана з дебіторською заборгованістю. Згідно Положення (стандарту) бухгалтерського обліку (П(с)БО) 10 дебіторська заборгованість визнається активом, якщо існує ймовірність отримання підприємством майбутніх економічних вигод та може бути достовірно визначена її сума. Визнання дебіторської заборгованості також регламентується П(с)БО 13 «Фінансові інструменти»: «безумовні права вимоги і зобов'язання визнаються фінансовими активами і фінансовими зобов'язаннями, якщо за умовами контракту підприємство має право на отримання грошових коштів або бере на себе зобов'язання сплатити грошові кошти». Тобто, згідно П(с)БО 10 дебіторська заборгованість визнається активом за умови одержання у майбутньому економічних вигод, а згідно П(с)БО 13 – одержання лише грошових коштів.

Розглянемо основні проблеми обліку дебіторської заборгованості. Перш за все слід зазначити, що у П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» не передбачено чіткого розмежування понять довгострокової та короткострокової дебіторської заборгованостей. У вищезазначеному стандарті не відзначено, що їх облік ведеться на різних рахунках бухгалтерського обліку, поточна заборгованість є оборотним активом, а довгострокова – необоротним. Потрібно створити спеціальну класифікацію дебіторської заборгованості, що надасть можливість здійснювати порівняльний аналіз варіантів угруповання розрахунків з дебіторами за класифікаційними.

Важливе значення займає проблема наявності простроченої заборгованості. Тому необхідно: визначати ступінь ризику несплати рахунків покупцями; збільшувати число покупців з метою мінімізації втрат від несплати одним або декількома покупцями; вести оперативний контроль за надходженням готівки; своєчасно визначати сумнівну заборгованість; своєчасно надавати платіжні документи; вести політику стягнення боргів по заборгованості; припиняти дію договорів з покупцями-порушниками.

Однією з проблем організації обліку дебіторської заборгованості можна назвати непристосованість методів визначення резерву сумнівних боргів до обліку на підприємствах. Тому часто отримуємо недостовірні дані при відображенні резерву сумнівних боргів в балансі. Розрахунок резерву необхідно проводити на підставі середніх статистичних даних.

Необхідно приділити значення вибору форм розрахунків з покупцями та замовниками. Серед усіх форм безготівкових розрахунків найнадійнішою є акредитив. Він виставляється в банку постачальника і забезпечує своєчасність розрахунків за відвантажену продукцію. Таким чином з метою надання якісної бухгалтерської інформації про заборгованість господарчого суб'єкту, користувачам для прийняття рішень, пропонується розробити таку форму бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості, для якої властиві:

- єдиний правильний підхід до обліку дебіторської заборгованості;
- якісний облік довгострокової дебіторської заборгованості, зумовлений наявністю розробки єдиного підходу до реєстрації та обліку довгострокової дебіторської заборгованості в системі синтетичних рахунків; веденням аналітичного обліку за кожним видом довгострокової дебіторської заборгованості в розроблених відомостях аналітичного обліку; узагальненням та накопичуванням аналітичної інформації про довгострокову дебіторську заборгованість.

Бухгалтерський облік розрахунків з дебіторами ведеться на рахунках:

- 18 «Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи»;
- 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»;
- 37 «Розрахунки з різними дебіторами»;
- 38 «Резерв сумнівних боргів».

Ще однією особливістю обліку дебіторської заборгованості є відображення записів у реєстрах синтетичного та аналітичного обліку. Так, згідно Наказу Мінагрополітики № 49 синтетичний та аналітичний облік за рахунками 18 «Довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи»; 37 «Розрахунки з різними дебіторами»; 38 «Резерв сумнівних боргів» здійснювався у Журналі-ордері № 8 с.-г. та Відомостях до нього, за рахунком 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» у Журналі-ордері № 11 с.-г. та Відомості № 11.8 с.-г. аналітичного обліку за рахунком 36, тобто інформація була «розпорошеною» і не об'єднаною за економічним змістом.

Згідно Наказу Мінагрополітики № 390 для обліку дебіторської заборгованості (рахунки 18, 37, 38) призначено Журнал-ордер 3 Б с.-г. та Відомість 3.2 с.-г. аналітичного обліку розрахунків з іншими дебіторами (судячи з назви Відомості, тут має обліковуватися інформація тільки за дебетом 377 субрахунку). Виникає питання, в якому регістрі необхідно обліковувати дебетові обороти за іншими рахунками (субрахунками).

Для обліку операцій за рахунком 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» призначено Журнал-ордер № 6 с.-г. та Реєстри (№№ 6.1 - 6.3а с.-г.), Відомості (№№ 6.4 с.-г., 6.6 - 6.8 с.-г.) та Книга (№ 6.5 с.-г.) аналітичного обліку за рахунком 36.

Застосування нових журналів-ордерів (згідно Наказу № 390), забезпечить деяке упорядкування економічної інформації синтетичного та аналітичного бухгалтерського обліку. Також доцільно ввести до Плану рахунків додаткові субрахунки доходів і витрат, які б відображали дохід (витрати) від реалізації необоротних активів підприємства.

Література:

1. Закон України від 16.07.99 р. № 996 - XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».
2. Горбачова О.М. Облік та аналіз дебіторської заборгованості: проблеми та шляхи їх вирішення // О.М. Горбачова, Л.В. Лахай / Фінанси України. – 2009. №11.-С.152-155
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»

Науковий керівник: к.е.н., доц.Свінарьова Г.Б.

Буглина В. І., Усатая Н. В.

Поняття бухгалтерського обліку, завдання та особливості

Згідно з Законом України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999 р. №996-ХІV бухгалтерський облік – це процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень.

Предметом бухгалтерського обліку є господарська діяльність підприємства, тобто господарські засоби та їх використання в процесі господарської діяльності, а також розрахунково-кредитні взаємовідносини, що виникають при цьому.

Об'єктами бухгалтерського обліку є господарські засоби, що знаходяться в розпорядженні підприємства, і джерела їх утворення, а також результати господарської діяльності підприємства.

Господарські засоби – це ресурси, які відповідають трьом основним вимогам:

- є власністю підприємства;
- складають для підприємства певну цінність;
- мають певну вартість (можуть бути перетворені в гроші).

Всі господарські засоби підприємства формуються за рахунок певних джерел – власних чи позикових.

Для здійснення господарської діяльності необхідні відомості про господарські засоби підприємства та джерела їх формування.

Основними завданнями бухгалтерського обліку є:

- контроль за виконанням планових показників підприємства;
- охорона власності підприємства;
- дотримання режиму економіки .

Виходячи з поставлених завдань, визначаються вимоги, що пред'являються до бухгалтерського обліку: